

Afdelingsnieuws

S

SUCCULENTA

117

MAAS EN PEEL

HERFST 2019

Omslag: Mevr. Johanna Grullemans-van Berghem werd in 1931 lid van Succulenta. In 1935 werd zij penningmeesteresse van de nieuw opgerichte Nederlandse Vereniging van liefhebbers van Cactus- en Vetplanten.

In 1946 fuseerden de beide door de bezetter geliquideerde verenigingen en werd mevr. Grullemans secretaresse. Deze functie heeft ze bijna 22 jaar uitgeoefend.

Bij haar aftreden in 1968 werd zij benoemd tot erelid van Succulenta. In de jaren van haar secretariaat heeft zij het aantal leden zien stijgen van enkele honderden naar enkele duizenden.

Mevr. Grullemans overleed op 78-jarige leeftijd op 27 januari 1981.

AFDELINGSNIEUWS

Nr. 117 Herfst 2019 29^e jaargang

Kwartaalblad ven SUCCULENTA

Maas & Peel

Redactie: Jack Schraets

Red. adres: Geuldersedijk 2

5944 NH Arcen

Tel. 077-4732913

Email: j.a.schraets@hccnet.nl

Activiteiten (Onder voorbehoud)

- 24 sept Het geslacht Astrohytum
22 okt Wiebe Bosma, Stapelia-achtigen van Oost naar West en
 Zuid naar Noord
26 nov Presentatie door dhr. Rutten, Palmen
17 dec Interactieve plantherkenning door W. Rooijackers

Hobbyartikelen
Verkrijgbaar bij:

Jack v.d. Sterren

Industriestraat 70, Reuver
Mail: Jackv.d.Sterren@home.nl
Tel. 077-4743687

Verkrijgbaar:

Voeding
Etiketten
Watervastе stiftен

Gedachten van een voorzitter 14

Williejan Rooijackers

26 juli, na de 40,7 graden van gisteren is het vandaag niet veel beter. Binnen blijven, alles donker, zo min mogelijk bewegen en wachten op betere tijden. Tja, wat bezielt iemand die het beste functioneert bij 18 graden of minder om cactussen te gaan kweken. Overigens die cactussen en andere succulenten hebben het wel prima naar hun zin. Ze krijgen dit jaar wel wat meer water, maar in ruil krijg ik weer meer bloemen. Het is zonder enige twijfel een uitstekend bloemenjaar.

Het vorige nummer heb ik afgesloten vlak voor Ubink. Ubink is ieder jaar weer een feestje. Mooie planten en mooie mensen, ze waren er

allemaal weer. Bij Aad Vijverberg enkele leuke cristaten gekocht en bij Maurice

Huygaerts enkele Euphorbia's. In de kas bij Ubink probeer ik ieder jaar weer een paar afwijkende, speciale, cristaten te vinden.

Rijen met kweektafels, tientallen meters met dezelfde plant en daaruit net die ene cristaat halen, dat is een soort van sport.

Gelukt, twee Euphorbia's (cristaat) en een

Stekken van de onder afgebeelde Euphorbia

Nogal bonte Euphorbia!

Notocactus met afwijkingen in het bladgroen.

Het is ook altijd leuk om even te kijken in het gedeelte met de grote planten. Toevallig troffen we daar ook een fraaie cristaat. Zie foto. Vrij snel daarna kwam de beurs van onze afdeling. Jeetje wat was het warm. Mooie beurs, ruim opgezet, mooie planten, goede catering, of te wel alles voor een geslaagde dag. Alleen die hitte, voor de middag was de beurs erg goed bezocht maar daarna was het te warm en bleven de bezoekers weg. Erg jammer. Wel weer een nieuw lid.

Onze oud-voorzitter gaf tijdens de buitenbijeenkomst aan dat er een

Notocactus met afwijkingen in het bladgroen

Een cristaat Euphorbia bij Ubink

gebrek aan artikelen is voor het afdelingsnieuws. Kijk het komt wel vol maar enige variatie in schrijvers zou mooi zijn. Inmiddels heb ik een aantal leden gevraagd om iets te schrijven, soms zelfs een idee er bij vermeld. Gelukkig reageert iedereen positief hetgeen kan zorgen voor leuke nieuwe artikelen.

De buitenbijeenkomst was overigens voor de beurs, was het alweer bijna vergeten. Dat krijg je als je het even aan laat lopen. Het was een mooie en vooral erg gezellige avond waarbij ook nogal wat plantjes van eigenaar wisselden. Ik kom met enige regelmaat bij Harry in de kas maar iedere keer weer ontdek je iets nieuws.

Prachtige verzameling van iemand met groene vingers. Natuurlijk mag ik Frieda niet vergeten, prima verzorgd. Kei bedankt voor de ontvangst.

De regio-exkursie. In eerste aanleg 5 adressen, door omstandigheden 4 met een grote groep deelnemers. Maar liefst 21 personen hebben deelgenomen. De tuin en kas van Nol Kurvers; erg leuke tuin met diverse bijzondere planten. Mooie oude cactusverzameling die er als altijd perfect bij staat. Fijn dat we mochten komen kijken en bedankt voor de prima ontvangst. Marian Wijnands, beregezellig als altijd. Tillandsia is een beetje een vast gegeven. De rest van de tuin en de planten die Marian kweekt wisselen nogal eens. Dat maakt het onder andere zo leuk. Zelf was ik erg gecharmeerd van de tuin, heel mooi.

We mochten bij Marian de lunch gebruiken. Deze was verzorgd door Carmen Hastenrath. Een woord: FANTASTISCH. Waarschijnlijk dacht iedereen er over, het was enige tijd stil en er werd genoten. Marian, Carmen bedankt.

Het meest verrassende bezoek was wel aan Martien Janssen. Leuke verzameling planten, een leuke verzameling nachtvlinders, een fraaie collectie vingerhoedjes en een heus Singermuseum. O ja, hij biljart ook nog. Erg fijn al je verzamelingen gezien te hebben, echt hartstikke leuk.

Als laatste naar Piet Wiene. Piet heeft zijn verzameling wat ingeperkt doch deze kleine verzameling is wel van een hoog niveau. Bijzondere en erg fraaie planten. Ook de regio-exkursie was warm, erg warm, maar eindigde nat. Alle leden die hun kas hebben opgesteld hartelijk dank daarvoor. Carmen bedankt voor de lunch. Deelnemers: fijn dat jullie er allemaal waren, bedankt voor de gezelligheid. Dit jaar misschien wat minder planten dan gewend doch een uitermate geslaagde dag.

Cactusflower in Rumst had in het weekend van 17 en 18 augustus open kas. Voor mij toch minstens 10 jaar geleden dat ik daar geweest ben. Samen met Harry en onze liefvallige jongedames daar naar toe. Wat afstand betreft ook goed te doen, omgeving Antwerpen, 1 uur en 10 minuten rijden. Zal door de weeks wel anders zijn.

Uiteraard weer veel mooie planten gezien. Harry heeft onder andere enkele mooie *Astrophytums* gevonden waaronder eentje met ribbels. Zelf een *Coryphantha hesteri* en een *Mammillaria rhodantha*, beide cristaat, gekocht. (Zie mijn facebook of facebook van de afdeling)

Verder trof ik stekjes van een bonte *Euphorbia*, deze heb ik nog nooit gezien. Zie foto van de moederplant en van de stekjes. Wederom een fijne dag. De volgende keer verder met de Jochumhof en de ELK.

Mijn cactus verzameling van A tot Z (1)

Harrie Knapen

Wat heb ik tot nu toe in mijn verzameling staan?

Alle geslachten op een rijtje beginnend met de letter A . En zo verder tot we het hele alfabet gehad hebben. Dan kan ik weer veel stukjes schrijven.

Laat ik beginnen met alle cactusgeslachten te noemen beginnend met de letter A.

En dan in mijn kas kijken wat er staat aan planten. Beginnend met de letter A. Dan zie je pas wat een bescheiden verzameling ik heb. Van de letter A kon ik maar 3 verschillende geslachten vinden namelijk Ariocarpus-Astrophytum-Aztekium

Dit zijn de 14 geslachten die er zijn beschreven:

Acanthocalycium, Acanthocereus, Acharagma, Akersia, Ancistrocactus, Arequipa, Ariocarpus, Armatocereus, Arrojadoa, Arthrocareus, Astrophytum, Austrocactus, Austrocylindropuntia, Aztekium.

Deze 14 verschillende geslachten heb ik gevonden. Allemaal beschreven door zeer bekende schrijvers. Zoals Britton & Rose. Backeberg, Taylor. Die hebben alles mooi beschreven.

En dan wil ik nu verder gaan met mijn verzameling cactussen. Van die hele rij aan geslachten beginnend met de letter A. Ik heb in mijn verzameling gekeken wat ik daarvan kon vinden. En dat viel vies tegen. Slechts 3 van de 14 genoemde geslachten kon ik vinden in mijn verzameling. En daar wil ik jullie wat van vertellen.

Ook wil ik wat foto's maken van mijn eigen planten en die er bij doen.

Eerste groep: Ariocarpus.

Ariocarpus agavoides, *A. bravoanus*, *A. fissuratus*, *A. kotschoubeyanus*, *A. retusus*, *A. scapharostrus*.

Ariocarpus fissuratus

Dit zijn de *Ariocarpus* soorten die beschreven zijn en waarvan ik er ook enkele heb in mijn verzameling *Ario*'s. Dit is een zeer traag groeiend geslacht. De natuurlijke habitat is Texas (US)

Ariocarpus retusus

Ariocarpus kotschoubeyanus

Verzameling *Astrophytum*s o.a. *A. ornatum* en *myriostigma*

en Mexico. Van deze soorten zijn ook veel onderlinge kruisingen bekend. De bloemen kleuren van roze-rood naar wit maar ook van wit tot bijna geel. Ze maken dikke penwortels. En de verzorging is vrij eenvoudig. Alleen moet je

Nog enkele fraaie Astrophytums

er rekening mee houden dat de bloeiperiode ligt tussen september en november. Het zijn geen moeilijke planten. Dus de tijd van water geven ligt anders.

Tweede groep: *Astrophytum*.

Dit geslacht wordt meestal maar in 6 verschillende soorten beschreven, hoewel er zeer veel kruisingen in de handel zijn. De 6 bekendste soorten zijn *A. asterias*, *A. capricorne*, *A. caput-medusae*, *A. coahuilense*, *A. myriostigma*, *A. ornatum*.

Dit zijn de 6 bekende soorten van *Astrophytum*. Ook deze zijn beschreven door zeer bekende schrijvers zoals Britton & Rose en Hunt. Maar naast deze 6 bekende zijn er nog vele tientalle hybriden bekend. Waarvan de *A. asterias* wel de hoofdplant is om mee te kruisen. De namen van al die hybride soorten weet ik niet. Ook

het geslacht *Astrophytum* komt uit Texas (US) en Mexico. Ze hebben trechtervormige bloemen. En ze bloeien meestal geel en soms met een rode keel. De bloeiperiode is de zomer. Ze zijn makkelijk te vermeerderen door zaad. Verzorging is

Aztekium valdezii

Aztekium ritteri

normaal geen probleem. En een prettige bijkomstigheid is dat enkele soorten geen bedoornig hebben.

Derde groep: Aztekium.

Dit is een klein geslacht met slechts 3 soorten, groeiend in Mexico. Is een van de zeer geliefde soorten. Daarom is ook niet bekend waar de vindplaats precies is. Om illegale handel en dus uitroeing te voorkomen. De soorten zijn *A. ritteri*, *A. hintonii* en *A. valdezii*. De laatste is pas ontdekt in 2013. Het is een heel langzaam groeiend geslacht. De bloem van de *A. ritteri* is licht roze. En van de *A. hintonii* en de *A. valdezii* is de bloem donker-roze tot rood. Ze zijn door zaad te vermeerderen. Maar het duurt ongeveer 2 jaren voor je ze kunt enten. De zaailingen zijn dan ongeveer 3 mm. Je kunt je ze het beste enten op *Pereskioopsis*. En na enige tijd overenten op een permanente onderstam. Ook is het mogelijk ze op eigen wortel te kweken maar dat vraagt veel geduld en goede zorg.

Aztekium hintonii

Wordt vervolgd.

Verzameling Cor de Veen

Cor de Veen

Ik ben gevraagd om te vertellen hoe ik het verzamelen van cactussen heb beleefd door de jaren heen.

Ik zal een jaar of 15 zijn geweest, toen ik voor de eerste keer met cactussen in aanraking kwam.

Een opname van mijn oude verzameling

Ben toen op de vensterbank begonnen, maar je weet hoe het gaat als je gek bent op het zaaien van cactussen.

Ik ben toen ook lid geworden van Succulenta, en lid van de plaatselijke vereniging in Schimmert.

Toen het verzamelen uit de hand begon te lopen, heb ik mijn vader zo gek gekregen dat ik een kasje mocht bouwen in de tuin.

Ik was al bezig met een opleiding tot timmerman, dus het kasje zelf bouwen was natuurlijk een mooi project.

Met een houten frame en tweedehands eenruiters was het kasje van 4 x 3 meter na een paar weken klaar.

Zo heb ik een aantal jaren met veel plezier met de vereniging in Schimmert aan ruilavonden en reizen naar kwekers en liefhebbers meegedaan.

Toen kwam de liefde om de deur kijken, en begon het zoeken naar een eigen huisje.

In 1977 getrouwd en verhuisd naar Geleen.

Hoog op de agenda was het bouwen van een nieuwe kas.

Gelukkig had mijn buurman een grote garage achter zijn huis, waar ik een muurkas van 6 meter tegenaan kon maken.

Zogezegd, zo gedaan.

Mijn hoofdinteresse lag bij de Rebutia's, Lobivia's en Mammillaria's.

Zoals je kunt zien, had ik de cactussen al naar Geleen gehaald, terwijl de kas

nog niet helemaal klaar was, kon ze niet langer missen! Heb toen met veel plezier een 15 jaar cactus-zen verzorgd, maar ja zoals het gaat met

De tweede start met Chamaecereus-hybriden

De oogst van een gesprek met een oude vriend

een houten kas na 15 jaar, de dakspanten waren versleten, dus er moest iets gebeuren. Nu deed zich ook nog de situatie voor, dat ik afgekeurd werd als brandweerman. Ik ging 500 gulden in loon achteruit, en met een

eigen huis, twee kinderen en altijd maar hogere energiekosten moest ik een heel moeilijke beslissing nemen en stoppen met de cactussen. Heb me toen gestort op mijn andere hobby, fossielen verzamelen. Het cactusvirus is schijnbaar al die jaren latent aanwezig gebleven, want toen ik een paar maanden geleden in een tuincentrum moest zijn voor iets, zag ik twee Chamaecereus-hybriden in bloei staan en kon het niet laten.

Ben daarna naar een oude cactusvriend gegaan, om weer eens te praten over cactussen. Ging niet met lege handen naar huis, dus gelijk mijn slakasje uit de tuin gepakt om ze in te zetten.

Natuurlijk werd er ook weer gezaaid!

Had ook wat zaad gekregen van een paar liefhebbers, dus gelijk weer gaan zaaien.

We houden van de natuur, dus toen er een open dag was in de Jochumhof in Steyl, zijn we daarheen geweest.

Natuurlijk ook de cactuskas bezocht, waar ik gesproken heb met een lid van de vereniging, en aangegeven dat ik lid wilde worden.

Niet lang daarna naar de eerste bijeenkomst gegaan en lid geworden.

Vond het gelijk een levendige leuke vereniging, waar diverse dingen georganiseerd worden.

Zoals de plantenmarkt in Velden, en de excursies.

De verzameling wordt alsmaar groter, dus nu een afdak gemaakt totdat ik later dit jaar weer een muurkas ga bouwen, op precies dezelfde plaats als 32 jaar geleden.

Blijkbaar raak je het cactusvirus niet kwijt en door een toevallige omstandigheid komt het weer boven drijven.

Zo dit is mijn verhaal over het verzamelen van cactussen, hopelijk kan ik nog vele jaren genieten van de planten en bezoeken van liefhebbers.

De planten onder een afdak in afwachting van een definitief verblijf!

David Hunt 1938-2019

Jack Schraets

David Hunt werd op 25 september 1938 geboren in Londen. In 1956 begon hij met zijn studie in Cambridge. Na zijn studie, die hij afsloot in 1962, werkte hij eerst bij het Herbarium van de Botanic Gardens, Kew.

Vele jaren hield hij zich bezig met cactussen en evenals veel andere botanici werd hij al in zijn jeugd gefascineerd door deze planten. Bekend werd hij vooral doordat hij de splitsing in zeer veel geslachten probeerde terug te draaien. Dat werd hem vooral door vele liefhebbers niet in dank afgenomen. Uiteindelijk erkende hij nog maar 84 geslachten, in 1990 uitgebreid tot 93 geslachten. Hij was dus een echte 'lumper'.

Door Hunt werd vanaf 1996 het mededelingenblad "Cactaceae Consensus Initiatives" uit. Vanaf 2000 kreeg dit blad de naam "Cactaceae Systematics Initiatives". De groep rond dit blad gaf in 2006 "The New Cactus Lexicon" uit. Dat was vijf jaar na het verschijnen van Edward Anderson's boek "The Cactus Family". De indeling van de familie der Cactussen in beide werken komt aardig met elkaar overeen.

Nog steeds gebruiken vele liefhebbers de oude geslachtsnamen.

Van 1976 tot 1982 was Hunt redacteur van "The National Cactus and Succulent Journal of Great Britain".

In de loop der jaren werden enkele planten naar hem genoemd, zoals *Mammillaria huntiana* (die hijzelf een synoniem van *M. winterae* subsp. *Aramberri* noemde).

Overigens was Hunt niet alleen bioloog maar ook organist!

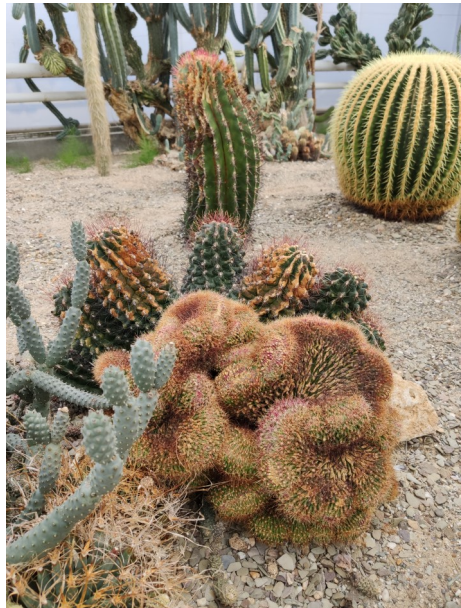
David Hunt overleed op 20 mei 2019 op 80-jarige leeftijd.

Op bezoek bij Anny Cactus

Ruud Doek

Voor de eerste keer was ik begin september op bezoek bij de cactus oase van Anny & Bert van der Meer in het mooie plaatsje Ruurlo. Voor mij dus de eerste keer dat we een bezoek brachten aan deze 6000 m² grote kas welke als belevingspark is ingericht. De naam van dit park is "Cactus Oase" en in een gesprek met Anny vertelt ze waarom deze naam heeft gekozen. 28 jaar geleden verhuisde Anny en Bert naar Ruurlo waar ze begonnen aan het inrichten van de cactus kas. De filosofie van Anny en Bert is het om de cactussen aan het publiek te laten zien in hun oorspronkelijke habitat. Dit houdt in dat de cactussen geplant zijn in alleen

Cristaat

maar 30 cm scherp zand. Dus geen humus of klei grond. De planten krijgen ook maar maximaal 3 maal per jaar water, net zoals in hun oorspronkelijke leefomgeving. Wat opvalt is dat je nergens opbindstokken ziet. De planten groeien zoals ze zijn, en als er een omvalt moet de plant maar te zien te overleven en vanuit haar stam proberen weer scheuten te maken. Na 28 jaar ontstaat er een wonderschone cactus oase met enorm grote planten. Zie bijgaande foto's. Sinds enkele jaren kweken Anny en Bert geen cactussen meer gezien hun leeftijd van 70 plus. Ze kopen via een handelaar de kleine planten in, welke als cadeau geschonken worden aan de betalende bezoekers. Dit jaar meer als 20.000. Anny en Bert zijn al wat op leeftijd en worden derhalve bijgestaan door 26 vrijwilligers die zorgen dat op de looppaden nooit rotzooi ligt. Wat deze vrijwilligers niet mogen is het weghalen van bijvoorbeeld verdorde bladen. Anny zegt altijd dat je de natuur zijn gang moeten laten gaan en van je collectie geen vensterbankplanten moet maken. Naast de cactussen kun je ook de diverse kunst exposities bekijken, de tentoonstelling van oude landbouw werktui-

gen, de vogel-
tuin en 400
m² model-
spoorbaan.
Wie vooral
niet wordt
vergeten zijn
de kinderen.
Zij kunnen bij
de ingang
starten met
een leuke
ontdeckings-
reis door de
oase. De kin-

Piramide

deren krijgen een vragenlijst met 31 vragen over de cactussen en moeten na afloop een rebus oplossen welke te maken heeft met Anny. Na afloop krijgen de kinderen allemaal een cactus mee naar huis.

Mammillaria

Anny geeft ook workshops en lezingen. Ze kan gepassioneerd vertellen over haar hobby en de verre reizen naar Noord en zuid Amerika. Ook voor de Succulenta afdelingen houdt ze regelmatig lezingen. Helaas nog nooit voor onze afdeling. In elk geval raad ik iedereen, die nog nooit bij Anny en Bert is geweest, aan om eens langs te gaan en te kijken naar de enorme verzameling. Na afloop van je bezoek aan de Oase is er altijd een leuk gesprek met Anny Cactus en haar man Bert, die zorgt voor de eigengemaakte koek bij de koffie. Meer weten, kijk dan naar de website www.cactusoase.nl

Oude Boeken

Jack Schraets

Sinds enige maanden verkeer ik in de omstandigheid dat ik tijd heb om nog iets meer dan voorheen in cactusboeken te snuffelen. Daarom heb ik maar wat rondgesnuffeld in mijn voorraad cactusboeken.

Natuurlijk heb ik die boeken, die ik bezit wel eerder gelezen, maar na enige jaren vind je ook in reeds gelezen boeken veel wat je ooit gelezen moet hebben, maar wat je je niet kunt herinneren.

Zo besloot ik een paar oude reisboeken te herlezen. Het waren "Stachlige Wildnis" en „Wunderwelt Kakteen“ van Curt Backeberg en "40 Jahre Abenteuerleben und die wilde Weisheit" van Friedrich Ritter.

Beide auteurs waren actief in vooral de eerste helft van de 20ste eeuw en beide zijn ze allang geleden overleden. Backeberg werd geboren in 1894 en overleed in 1966; dus al meer dan 50 jaar geleden.

Ritter werd geboren in 1898 en overleed in 1989, dus 30 jaar geleden.

Beiden wijdden hun leven grotendeels aan de cactussen.

Backeberg maakte langdurige reizen door Amerika en verzamelde er vele cactussen, die hij vervolgens liet bezorgen bij botanische tuinen in Duitsland en de Verenigde Staten. Tussen zijn reizen door hield hij zich bezig met het schrijven van boeken en artikelen over cactussen. Zijn bekendste werk is wel "Die Cactaceae", een werk in 6 delen over cactussen. In de loop der jaren heeft hij ook een cactuskwekerij gehad en hield hij zich bezig met diverse grote verzamelingen, zoals Les Cèdres en de Jardin Exotique in Monaco.

Ritter was in de jaren 20 en 30 mijnningenieur in Mexico. Ook toen al was hij geïnteresseerd in cactussen en gebruikte hij zijn vrije tijd om cactussen te zoeken in Mexico. Na de oorlog bracht hij vele jaren door in Zuid-Amerika, waar hij veel planten en zaden verzamelde. De zaden werden in omloop gebracht door zijn zuster Hilde Winter-Ritter. Hij ontdekte vele nieuwe soorten, die vaak door anderen beschreven werden, mogelijk omdat hij zelf niet voldoende tijd vond om zoveel nieuwbeschrijvingen te maken.

Nadat hij in de jaren 80 terugkeerde naar Europa verscheen zijn voornaamste werk op cactusgebied "Kakteen in Süd-Amerika" in 4 delen.

"Stachlige Wildnis" van Backeberg heeft als ondertitel: 80000 km durch die Urwelt Amerikas. Het boek beschrijft een deel van de reizen en avonturen van Backeberg als "plantenjager" en het is verlucht met een aantal (zwartwit) fo-

to's, die door de schrijver gemaakt zijn. Wat hij schrijft is prettig leesbaar en lijkt mij een goede indruk te geven van de ervaringen in die tijd bij het reizen door onherbergzame gebieden. In zijn verhalen blijkt duidelijk zijn liefde voor de planten en hij wekt de indruk dat met de inwoners van die gebieden wel te leven valt.

“40 Jahre Abenteuerleben und die wilde Weisheit” van Friedrich Ritter, dat als ondertitel draagt *Abenteurer auf Minensuche in Mexiko, Abenteurer auf Kakteenjagd in Amerika* is inderdaad ook een reisverhaal. Het is samengesteld uit dagboekfragmenten verspreid over vele jaren. Vaak wordt het onderbroken door beschouwingen van de schrijver, waarin hij zijn opvattingen nogal hinderlijk opdringt aan de lezer. Helaas zijn die opvattingen anders dan die van de meeste moderne lezers. Hij is erg tegen vermenging van rassen. De redenen daarvoor zijn een beetje vaag, maar hij wekt de indruk te geloven dat bij deze vermenging de beste erfelijke eigenschappen van ieder ras verloren gaan. Dat is zijn idee maar hij herhaalt dit zo vaak, dat het het lezen van de tekst beslist niet aangenamer maakt.

Desondanks maakt de tekst wel duidelijk, dat je niet voor je genoegen in een dergelijke woeste omgeving op reis hoeft te gaan. Ritter laat wel minder blijken wat hijzelf ervaart tijdens zijn reizen. Mogelijk wordt men ook wat geslotener als men lange tijd in een dergelijke vreemde omgeving doorbrengt.

Wel is zeker, dat ik bij het lezen van boeken van Backeberg meer enthousiasme ervaar dan bij het lezen van die van Ritter. Af en toe staat me weer voor de geest hoe ik onder de indruk was van de schoonheid van sommige cactussen. En helaas is een dergelijk Aha-Erlebnis zeldzaam bij lieden van mijn leeftijd!

